

AJANKOHTAISTA SUOMEKSI

2023-09-09

Programmanus

av Karoliina Kantola

Moi! Kiva, kun kuuntelet UR:n ohjelmaa *Ajankohtaista suomeksi*, joka on suunnattu ruotsinsuomalaisille yläkoululaisille. Tämän ohjelman teemana on jengirikollisuus.

Nuoret ovat entistä varovaisempia iltaisin Entinen rikollinen auttaa nuoria pysymään erossa hankaluuksista

Minä olen Karoliina Kantola. Tervetuloa mukaan!

Nuoret ovat entistä varovaisempia iltaisin

Mediassa raportoidaan lähes päivittäin, kuinka jossakin päin Ruotsia on ammuskeltu, nuorta henkilöä on puukotettu ja autoja on poltettu. Malmön naapurissa Trelleborgissa asuva lukiolainen Liisi Tainio on joskus nähnyt vastaavia tapahtumia itsekin.

Liisi Tainio, Trelleborg

Yks ilta, kun kävelin tätä tietä, niin tossa seiso auto, joka oli just palanu, mutta tässä niinku seiso poliisit, ja ne tiesi, mitä tekivät, et... Ei niinku sen enempää huolestuttanut.

Tainio kertoo, että monet nuoret ovat joka tapauksessa entistä varovaisempia ja haluavat huolehtia, että ystävät pääsevät turvallisesti kotiin iltaisin.

Liisi Tainio, Trelleborg

Ku hengailaan myöhään, niin kirjoitetaan, että mää tulin kotiin. Ja se alko varmaan vähän enemmän sillä tavalla, että niiku vaan näyttää, että välittää toisesta ihmisestä. Mut siitä on tullut vähän enempi sellainen, että "Hmm, sä oot menossa junaan, kello yks"... Niin sitten, katotaan vähän ekstra, et tulee kotiin.

Tainion mukaan esimerkiksi Malmöstä annetaan kuitenkin usein liian yksipuolinen kuva. Hänen mielestään vilkkaisakin kaupungeissa uskaltaa kulkea, kun on vaan tarkkana.

Liisi Tainio, Trelleborg

**entistä
varovaisempi
mer försiktig
ammuskella
skjuta
puukotus
knivhuggning
vastaava
motsvarande
huolestuttaa
oroa, bekymra
joka tapauksessa
i alla fall
hengaila
hänga
välittää toisesta
bry sig om
(någon)
yksipuolinen
ensidig
uskaltaa
våga
haastaa riitaa
mucka gräl, bråka
oikeastaan
faktiskt,
egentligen**

Jos ei käy haastaa riitaa, eikä eti ongelmii... Ja pysyy sellasissa paikoissa, missä on enemmän ihmisii. Niin sitten ei oo, ei oo oikeastaan syytä hirveesti huolestuttaa.

Entinen rikollinen auttaa nuoria pysymään erossa hankaluuksista

Rikollinen elämä voi viedä mennessään, mutta siitä voi päästä myös eroon. Sen tietää Södertäljessä asuva Toni Tuunainen. Hän eli parikymmentä vuotta rikollisena tekemällä esimerkiksi murtoja ja arvokuljetusryöstöjä ja istui vankilassakin yhteensä viisi vuotta. Sitten mitta tuli täyteen.

Toni Tuunainen, sosiaalipedagogi, Södertälje
Mä olin niin uupunut siinä elämässä ja... Siinä on paljon huonoja seurauksia. Mä olin 35-vuotias, kun mä päätin, että mä lopetan, ja siinä kesti vähän aikaa.

Tuunainen päätti hakeutua alalle, jossa voisi auttaa nuoria pysymään poissa rikollisuudesta. Nyt hän työskentelee Södertäljen kunnassa sosiaalipedagogina ja pitää luentoja eri tilaisuuksissa. Tuunainen on huomannut, että entistä useammat nuoret voivat pahoin, ja rikoksia aletaan tehdä entistä nuorempana.

Toni Tuunainen, sosiaalipedagogi, Södertälje
Yhteiskunnan ja sosiaalisen meedian ne vaatimukset ja paineet on paljon raskaammat. Monet tuntee niinku ettei he, ne ei pärjää siinä, ja silloin se on helppo, et sitä niinku lähtee väärälle tielle. Ja se on paljon vakavampaa rikollisuutta mitä ennen.

Huumekauppa liittyy olennaisesti tämän päivän jengirikollisuuteen Ruotsissa. Jengit houkuttelevat lapsia ja nuoria mukaan antamalla huomiota, rahaa ja luksustuotteita. Ruotsin oikeistohallitus haluaakin koventaa jengirikollisuuteen syyllistyvien rangaistuksia. Oikeusministeri Gunnar Strömmerin mukaan yksi hallituksen tärkeimmistä tehtävistä on vähentää lasten ja nuorten rekrytoimista jengeihin.

Kirjassaan *Olin Ruotsin etsityin rikollinen* Toni Tuunainen kertoo kokemuksistaan päästä irti rikollisesta elämästään. Hän kannustaa nuoria pyytämään apua, jos ei voi hyvin tai huomaa, että kaveri ei voi hyvin.

Toni Tuunainen, sosiaalipedagogi, Södertälje
Niitä on myös semmosia vapaaehtoisia organisaatioita, ja netin kautta voi ottaa yhteyttä. Ei se oo mikään heikkous, päinvastoin, että

rikollinen
*brottslig (adj),
brottsling (subs)*
rikollisuus
brottslighet
viedä
mennessään
ryckas med
päästä eroon
bli fri från
parikymmentä
tjugotal
murto
inbrott
arvokuljetusryöstö
*värde-
transportrån*
istua vankilassa
sitta inne/i fängelse
tulla mitta täyteen
*få nog, måttet är
rågat*
yhteiskunta
samhälle
kannustaa
uppmuntra
netin kautta
via nätet
heikkous
svaghet
päinvastoin
tvärtom
hankaluus
svårighet
mitä... sitä
ju...desto

jos uskaltaa pyytää apua. Ja se, mitä nopeammin käsittelee hankaluuksia, sitä parempi.

Musiikkia

Lopuksi kuulemme räppäri Gettomasan kappaleen *Jälkeekään*.

Mitä jos mä (mitä?)

Ja sä (aha)

Mennään? (yeah yeah)

Lähetään menemää eikä kerrota kellekkää (mis meet?)

Hävitään (aha)

Pois täältä (mitä?)

Ei jätetä jälkeekään

Kiitos taas seurasta, moikka!